

O moștenire devine apel

Introducere

O epistolă deosebită

Epistola a doua a lui Pavel adresată copilului lui spiritual Timotei ocupă un loc deosebit între epistolele lui Pavel. Două caracteristici o diferențiază de celelalte epistole:

1. Ea este ultima epistolă, pe care Pavel – inspirat de Duhul Sfânt – a scris-o. Se presupune că ea a fost redactată aproximativ în anul 66, scurt înainte de execuția capitală a lui. Astfel cu această scrisoare avem o moștenire deosebită înaintea noastră. Ultimele cuvinte ale oamenilor mari ai lui Dumnezeu au fost deseori cuvinte semnificative. Ne gândim la ultimele cuvinte ale lui Iacov, ale lui Moise, Iosua, David, despre care relatează Vechiul Testament. Ne gândim în mod deosebit la ultimele cuvinte ale Domnului nostru în evanghelia după Ioan capitolele 13 la 17, pe care El le-a rostit ucenicilor înainte de moartea Sa.

Aici moștenirea lui Pavel devine un apel adresat copilului său spiritual Timotei. Este un document deosebit referitor la sentimentele lui Pavel la sfârșitul vieții sale. El se afla în împrejurări grele și suferea în închisoarea din Roma. Desigur el nu era indiferent față de suferințele sale. Dar cu toate acestea pe inima lui era ceva mai mult: el voia să încurajeze pe Timotei. El voia să atenționeze pe Timotei. Timotei nu trebuia să dea înapoi în slujba lui pentru Domnul său, cu toate - sau, tocmai de aceea – împrejurările grele în care el se afla.

Această epistolă devine prin aceasta o provocare pentru fiecare care o citește, Îl urmează pe Domnul și dorește să-I slujească. Timpul în care trăim este un timp greu. Atenționările acestei scrisori nu și-au pierdut nici astăzi valabilitatea. Aceasta este tot așa de valabil și pentru încurajările pe care le rostește Pavel. Domnul dorește să folosească pe fiecare dintre noi în slujba Sa. Această epistolă vrea să ne motiveze în acest sens.

2. Cu cea mai mare probabilitate este singura epistolă pe care Pavel a scris-o din a doua sa captivitate în Roma. Știm că Pavel a fost de două ori întemnițat în Roma. În prima sa captivitate i-a mers relativ suportabil. El avea – cel puțin limitat – posibilitatea să lucreze pentru Domnul său. Temporar s-a aflat într-o casă proprie unde stătea sub arest. Acolo putea să primească vizite. Din această primă captivitate ne-au rămas o serie de documente scrise. Printre acestea se numără epistolele către Efeseni, Coloseni și Filipeni. După prima captivitate Pavel a devenit probabil liber și a putut să-și reia din nou activitatea misionară.

Până în acest moment creștinismul era considerat de autoritățile romane în general ca o scindare din iudaism. Nu i se acorda o importanță prea mare. Deoarece acuzațiile iudeilor împotriva lui Pavel nu s-au dovedit întemeiate, el a fost eliberat. Mai târziu – în special sub împăratul Nero – creștinii au fost în general prigoniți. Pavel a fost arestat din nou și acum se afla din nou în închisoare. De data aceasta arestarea lui era legată de cele mai neplăcute circumstanțe însoțitoare: el ședea într-o celulă a morții întunecată într-una din catacombele Romei. El avea înaintea ochilor moartea sigură. Ca cetățean roman el într-adevăr nu trebuia să se gândească că va fi dat leilor spre devorare sau că va fi răstignit. Însă perspectiva de a fi decapitat nu era nicidecum plăcută.

De pe acest fundal întunecat trebuie să citim și să înțelegem această epistolă. La aceasta s-a mai adăugat ceva: nu numai împrejurările exterioare constituiau o mare suferință și necaz. Pavel amintește în capitolul 1 versetul 15 faptul că credincioșii din Asia Mică s-au îndepărtat de el. Ei s-au distanțat de acest întemnițat din Roma. Motivele exacte pentru aceasta le putem numai presupune. Pavel a simțit profund aceasta. L-a durut foarte mult. Tocmai acolo unde el a lucrat cu mare binecuvântare, nu mai voiau să-l aibă. Se părea că rodul muncii lui s-a pierdut.

Pavel nu a fost nicidecum indiferent față de aceste împrejurări. Epistola, pe care el o scrie lui Timotei mărturisește clar despre aceasta. Aceste rânduri ne lasă să aruncăm o privire în simțămintele inimii acestui om mare al lui Dumnezeu la sfârșitul vieții sale. Cu toate împrejurările sale vitrege, Pavel nu cade în resemnare sau depresie. El nu se revoltă împotriva sorții sale. Nu, el se încrede în Domnul său. El știe tot ce a făcut el sub mâna puternică a Domnului său (capitolul 1.12). Acolo nimic nu se pierde. El vorbește despre faptul că el a luptat lupta cea bună a credinței, a sfârșit alergarea și a păzit credința. El vorbește despre cununa dreptății, care stătea pregătită pentru el (capitolul 4.7,9).

Cu toate acestea în această epistolă Pavel este preocupat mai puțin cu sine însuși și mai mult cu prietenul și fratele său Timotei. El vrea în primul rând să-l *atenționeze* cu privire la evoluția pe care o va lua mărturia creștină pe pământul acesta. În al doilea rând vrea să-l *încurajeze*, să primească cu seriozitate misiunea lui de slujire (capitolul 1.6) și să fie consecvent în ea. În al treilea rând el îi amintește mereu de *sursele de ajutor*, care îi stăteau la dispoziție. Domnul rămâne neschimbabil același. Timotei nu trebuia să-L piardă pe El din vedere. Pe lângă aceasta este amintit mereu Cuvântul lui Dumnezeu – adevărul neschimbabil.

O scrisoare personală

Epistola către Timotei nu este o scrisoare adresată unei adunări locale. Ea este adresată unei singure persoane. Cel mai în vârstă – Pavel – scrie celui mai tânăr – Timotei. Cei doi erau legați nu numai prin legături de prietenie, ci în mod deosebit în lucrarea pentru Domnul. Această epistolă este considerată o epistolă pastorală (derivat de la pastor). Acestea sunt epistolele pe care Pavel le-a scris conlucrătorilor săi apropiați Timotei și Tit. Această situație oferă celor trei epistole un caracter propriu. Timotei și Tit erau lucrători împreună cu Pavel, care aveau de împlinit o misiune specială. În aceste epistole sunt unele afirmații pe care le putem înțelege corect numai sub acest aspect.

Cele trei epistole pastorale – oricât de diferite ar fi ele – au comun o temă supraordonată: este vorba de comportarea în Casa lui Dumnezeu. Prin aceasta nu este vorba atât de mult de ordinea interioară în adunările locale și în străngerile laolaltă. Aceste învățături le găsim de exemplu în prima epistolă către Corinteni. Tema este aici mult mai largă. Nu este vorba în primul rând de faptul că noi *constituim* Casa lui Dumnezeu sau noi *clădim* la ea (ceea ce în fond este adevărat). Mai degrabă este vorba de faptul că creștinul se află în Casa lui Dumnezeu și de aceea el trebuie să se *comporte* cum se cuvine (1 Timotei 3.15). Comportarea noastră, aceasta înseamnă tot stilul nostru de viață, trebuie în primul rând să fie spre buna plăcere a Aceluia căruia Îi aparține Casa. Acesta este Dumnezeu. Dumnezeu dorește să fie văzut și onorat în comportarea noastră. În al doilea rând, comportarea noastră trebuie să fie o mărturie pentru lumea care ne înconjoară. Casa lui Dumnezeu – Adunarea ca locuință a Sa – este până astăzi stâlpul și temelia adevărului.

În prima sa epistolă, Pavel vorbește despre această Casă. Erau unii, care în ceea ce privește credința lor au eşuat (capitolul 1.19). Însă o mare parte din credincioși mergeau împreună cu Domnul. Cu toate acestea Pavel atenționează cu privire la faptul că vor veni învățători falși, care vor produce pagubă credincioșilor. Că mai târziu a fost așa, aceasta o arată foarte clar epistola a doua. Aici ruina și decăderea au pătruns deja clar. Pavel nu mai vorbește despre Casa lui Dumnezeu. El vorbește despre o Casă mare (capitolul 2.20). Mulțimea celor care se declară de partea lui Hristos s-a îndepărtat în realitate de El. Sunt numai câțiva, care Îl urmează pe Domnul cu credincioșie și vor să-I slujească.

Fundalul celei de-a doua epistolă către Timotei este în această privință mai degrabă de natură tristă. Ceea ce sub binecuvântarea Domnului prin lucrarea lui Pavel crescuse, se afla deja în decădere. Ne gândim cum Pavel a găsit o ușă deschisă în Efes. Epistola sa către credincioșii din Efes mărturisește că credincioșii de acolo se aflau într-o stare bună. Cu atât este mai remarcabil că Pavel dorea să trimită epistolele sale adresate lui Timotei tocmai în această localitate, unde el timp de trei ani a lucrat însoțit de o mare binecuvântare. Credincioșii din Asia s-au îndepărtat de Pavel. Inimile nu mai ardeau pentru Domnul (compară cu Apocalipsa 2.4). Pe lângă aceasta s-a permis să fie introduse învățături false și practici false. Pavel avea clar înaintea ochilor această necredincioșie. În același timp era o mângâiere pentru el, că Domnul va rămâne credincios (capitolul 2.13).

Responsabilitate și surse de ajutor

Cu toate că Pavel avea înaintea ochilor martiriul, el era totuși în gândurile sale alături de Timotei. El voia să-l pregătească pentru această evoluție. Ea nu trebuia să-l surprindă pe Timotei. Ea nu trebuia să-l determine să slăbească în lucrare. El i-a dat curaj, să-și facă slujba cu credincioșie și dăruire. Totodată el i-a indicat sursele de ajutor, pe care el le avea în Domnul lui. Toate acestea ne vorbesc și nouă tot așa. Noi trăim în timpul pe care Pavel îl numește „ultimele zile” și „timpuri grele” (capitolul 3.1). Deci această epistolă vorbește direct pentru timpul nostru.

- Responsabilitatea slujitorului este subliniată prin adresarea personală a epistolei. De trei ori citim cuvântul „dar tu” (capitolul 3.10; 3.14; 4.5). În zile de decădere și regres depinde tot mai mult de fiecare în parte. Un cuvânt cheie al epistolei este afirmația din capitolul 2.15: „Străduiește-te să te prezinți pe tine însuși lui Dumnezeu aprobat (*încercat și găsit bun*), un lucrător care nu are de ce să-i fie rușine, împărțind drept Cuvântul adevărului.” Dacă marea parte a poporului se abate de la adevăr, totuși trebuie ca fiecare persoană în parte să fie credincioasă Domnului ei. Cu toată responsabilitatea personală rămâne totuși valabil, că Domnul totdeauna pune frați și surori alături de noi, care cheamă pe Domnul dintr-o inimă curată (capitolul 2.22).
- Alături de responsabilitatea personală, această epistolă ne arată sursele de ajutor, pe care noi le găsim în Domnul nostru. De șapte ori citim că noi avem ceva „în Hristos Isus”. Harul Domnului (Hristos) glorificat, care a trăit odinioară în smerenie pe pământ (Isus) este totdeauna prezent. De el ne putem folosi în fiecare zi:
 1. Capitolul 1.1: Sursa și locuința vieții veșnice sunt în Hristos Isus. Viața veșnică stă aici ca țintă înaintea noastră, care este absolut sigură.

2. Capitolul 1.9: Isus Hristos este Mijlocitorul harului lui Dumnezeu spre mântuire. Acest har al lui Dumnezeu s-a arătat în timp în Persoana Fiului Său. El ne-a fost dat deja în veșnicie, înainte de timp.
3. Capitolul 1.13: fundamentul credinței și dragostei se găsește de asemenea în Hristos Isus. Numai așa noi suntem în stare să ținem cu adevărat modelul cuvintelor sănătoase.
4. Capitolul 2.1: noi avem nevoie de putere pentru slujire. Această putere o găsim în harul care este în Hristos Isus.
5. Capitolul 2.10: Pavel a suferit, dar el știa de ce. El dorea ca cei aleși, ca și el, să obțină mântuirea care este în Hristos Isus. Dacă este vreun garant – vreun chezaș – pentru aceasta, atunci acela este Hristos Isus.
6. Capitolul 3.12: o viață de evlavie veritabilă și devotament adevărat – deci o viață spre onoarea Domnului – este posibilă numai în Hristos Isus. Ea își găsește fundamentul în El.
7. Capitolul 3.15: din nou este vorba de mântuirea sigură. Pavel arată calea pentru obținerea acestei mântuiri. Este credința, care din nou este în Hristos Isus.

Epistola se încheie arătând că Domnul Isus Hristos va fi cu duhul nostru.

O cuvântare pentru fiecare

Epistola a doua către Timotei conține nu numai o cuvântare adresată direct lui Timotei, căruia i-a fost scrisă atunci această epistolă. Ea are un mesaj actual pentru timpul în care noi trăim. Este un timp în care decăderea în interiorul mărturisirii creștine devine clar vizibilă. Ultimele zile sunt timpuri pline de pericole. Ce a ieșit desăvârșit din mâna lui Dumnezeu a fost distrus sub responsabilitatea omului. Aceste timpuri amenințătoare le trăim noi astăzi pe viu.

Este încă adevărat, că Adunarea este locuința lui Dumnezeu în Duhul. Potrivit planului lui Dumnezeu, Adunarea este constituită din pietre vii. Hristos clădește această Adunare și porțile locuinței morților (hadesului) nu o vor birui. Această perspectivă a lui Dumnezeu o găsim de mai multe ori prezentată în Noul Testament. Este bine dacă păstrăm în ochii noștri această perspectivă. Însă este tot așa de adevărat, că Dumnezeu în același timp ne pune mereu înaintea ochilor latura responsabilității noastre. Noi nu am fost suficient de veghetori. Nouă ne-a lipsit dăruirea și râvna pentru Domnul nostru. De aceea – sub perspectiva responsabilității noastre ca oameni – în această Casă au pătruns multe din cele care nu se cuvin în ea. Noi – ca să vorbim în limbajul din 1 Corinteni 3 – nu am clădit numai aur, argint și pietre prețioase, ci și lemn, pleavă și paie. Casa lui Dumnezeu a devenit o Casă mare. În ea se află oameni născuți din nou, dar cu regret și oameni, care într-adevăr au o mărturisire, dar nu au viață din Dumnezeu. Aceasta este starea creștinătății, așa cum noi o găsim astăzi.

Domnul Isus a prorocit deja aceasta, atunci când El a dat ucenicilor pildele despre Împărăția cerurilor. Prin lipsa de veghere a venit vrăjmașul și a semănat neghina printre grâu (Matei 13.25). La întrebarea ucenicilor Săi, Domnul Isus le-a spus că ei nu trebuiau să smulgă neghina. Împărăția lui Dumnezeu este astăzi – privită sub perspectiva responsabilității umane – o amestecătură. Nu este altceva, decât creștinismul. Oamenii care fac parte din acest domeniu (această Împărăție), au o mărturisire: ei se numesc creștini. Cu regret această

mărturisire nu este adevărată la mulți. Sunt oameni care au o formă de evlavie, însă puterea îi tăgăduiește (capitolul 3.5).

În această situație se pune întrebarea pentru fiecare care dorește să urmeze pe Domnul cu credincioșie, cum trebuie el să se comporte personal. Care este voia și calea Domnului pentru noi? Această epistolă ne ajută să găsim răspunsul la această întrebare și noi învățăm cum noi ca oameni ai lui Dumnezeu ne putem comporta corect în acest timp greu. La aceasta aparține și faptul că noi cunoaștem adevărul, îl prețuim și ținem cu tărie la el. Ținerea cu tărie include practicarea. Noi trebuie să ținem sus adevărul și în același timp să răspândim Evanghelia. Recunoaștem la citirea întregii epistole cum aceste două aspecte stăteau în mod deosebit pe inima apostolului Pavel. Timotei este solicitat mereu în acest sens.

Structurarea epistolei

Sunt o serie de posibilități de împărțire a textului. Urmărind împărțirea pe capitole, dorim să privim mai îndeaproape verset cu verset cele patru capitole sub următoarele titluri:

- Capitolul 1: încurajarea pentru slujire
- Capitolul 2: Casa mare
- Capitolul 3: ultimele zile și timpuri grele
- Capitolul 4: o moștenire spirituală

Remarcă

La scrierea acestei cărți m-am folosit de literatură bună a unor comentatori credincioși Bibliei, pe care Domnul i-a folosit spre binecuvântare. Explicațiile referitoare la expresiile în limba greacă se bazează în principal pe explicațiile lui V. E. Vine (Expository Dictionary of New Testament Words), Chr. Briem (NT sprachliche Erklärungen, Wörterbuch und Gramatik) precum și Strong's Exhaustive Concordance of the Bible, fără să marchez fiecare caz în parte.